Maa- ja metsätalousministeriö Neuvostoraportti EU/12/2023-MMM-58

Fallenius Sanna-Helena 26.7.2023

Maatalous- ja kalastusneuvoston 25.7.2023 neuvostoraportti

Kokous

Maatalous- ja kalastusneuvosto 25.7.2023

EU:n maatalous- ja kalastusneuvosto kokoontui Brysselissä 25.7.2023 Espanjan puheenjohtajakauden ensimmäiseen kokoukseen. Ministereiden asialistalla oli katsaus Euroopan maataloustuotteiden markkinatilanteeseen sekä mm. asetukset kasvinsuojeluaineiden kestävästä käytöstä ja uusista kasvinjalostustekniikoista.

Venäjän hyökkäyssodan vaikutukset ja epäsuotuisat sääolosuhteet ovat heijastuneet maatalousmarkkinoille. Kuivuus on vaikuttanut monen jäsenvaltion maataloustuotantoon. Samanaikaisesti tuotantokustannukset ovat pysyneet korkealla tasolla kaikkialla EU:ssa, aiheuttaen vaikean tilanteen tuottajille. Maatalousministerit tuomitsivat Venäjän vetäytymisen Mustanmeren viljasopimuksesta. Mustanmeren reitti on ollut merkittävä Ukrainan maataloustuotteiden viennille ja sopimuksesta vetäytymisellä voi olla huolestuttavia vaikutuksia globaaliin ruokaturvaan. Ministerit korostivat EU:n läpi kulkevien kuljetusreittien merkitystä Ukrainan viennille. Ukrainan lähimmät EU-jäsenvaltiot korostivat tarvetta jatkaa 15.9.2023 jälkeen väliaikaisia suojatoimenpiteitä koskien neljää Ukrainasta tuotavaa maataloustuotetta. Komissaari totesi, että he jatkavat tilanteen tarkkaa seuraamista ja suojatoimenpideasiaan palattaneen syyskuussa, kun EU:n satoarvio ja varastotilanne tarkentuu. Joukko jäsenvaltioita ei nähnyt hyvänä jatkaa suojatoimenpiteitä.

Komissaari Kyriakides esitteli komission antaman vastauksen neuvoston lisätietopyyntöön täydentää kasvinsuojeluaineiden kestävää käyttöä koskevan asetuksen vaikutusarviota. Komissiolta pyydetty tutkimus vahvistaa komission mukaan sen, että kasvinsuojeluaineiden käyttöä pitää vähentää EU:ssa. Tehty tutkimus ja lisätiedot ovat hyvä perusta asetusehdotuksen jatkokäsittelylle. Kaikki jäsenmaat korostivat kasvinsuojeluaineiden riskien hallinnasta ja käytön vähentämistä yleisellä ja EU-tasolla. Puheenvuoroissa todettiin kuitenkin lähes poikkeuksetta, etteivät komission antamat lisätiedot ole riittäviä vastaamaan kaikkiin jäsenmaiden esittämiin ongelmiin ja huoliin. Puheenvuoroissa esitettiin lisäkeskustelujen ja ratkaisujen löytämisen tarve varsinkin kansallisten vähennystavoitteiden, herkkien alueiden, hallinnollisen taakan, elintarviketuotannon ja kustannusten osalta.

Komissaari Kyriakides esitteli lyhyesti asetusehdotuksen tietyillä uusilla genomitekniikoilla tuotetuista kasveista sekä elintarvikkeista ja rehuista. Komission antaman asetusehdotuksen tärkeimmät tavoitteet ovat: 1) Terveyden ja ympäristön suojelun korkean tason säilyttäminen; 2) Ohjata useiden eri kasvilajien kehitystä kohti kestävyystavoitteita, erityisesti maataloustuotannossa ja 3) Luoda mahdollistava ympäristö tutkimukselle ja innovoinnille, erityisesti pk-yrityksille.

Kaikki jäsenmaat pitivät puheenvuoronsa, joissa kiitettiin komissiota asetusehdotuksen antamisesta. Pääsääntöisesti asetusehdotus nähtiin tarpeellisena ja yleisellä tasolla myönteisenä. Kaikissa puheenvuoroissa todettiin vaatimus uusien tekniikoiden turvallisuudesta niin ihmisille kuin ympäristölle sekä vaatimus perustua tieteelliselle pohjalle. Samalla useissa puheenvuoroissa kuitenkin todettiin, mm. EFSA:n tieteellisiin arvioihin viitaten, näillä uusilla tekniikoille jalostettujen kasvien vastaavaan turvallisuudeltaan tavanomaisia tai perinteisesti jalostettuja kasveja. Uusilta tekniikoilta odotetaan ratkaisuja maatalouden kestävyyteen, kasvinsuojeluaineiden ja ravinteiden käytön vähentämiseen sekä sopeutumiseen ilmastomuutoksen aiheuttamiin ääri-ilmiöihin.

Komissio esitteli neuvostossa myös asetusehdotukset koskien kasvinlisäysaineistoa ja metsänviljelyaineistoa. Jäsenvaltiot suhtautuivat myönteisesti komission ehdotuksiin ja pitivät lainsäädännön päivitystä tarpeellisena. Moni jäsenmaa kiitti komissiota siitä, että kasvinviljelyaineistoja ja metsänviljelyaineistoja käsitellään erillisinä kokonaisuuksina. Asetuksen tarkempi analysointi on jäsenmaissa vielä kesken.

1. Asialistan hyväksyminen

Asialista hyväksyttiin asiakirjan 11917/23 mukaisena.

Asialistalle lisättiin uusi puheenjohtajavaltion muiden asioiden kohta liittyen Maatalouden erityiskomitean rooliin maatalous- ja kalastusneuvoston valmisteluissa.

2. A-kohtien hyväksyminen

a) Muiden kuin lainsäädäntöasioiden luettelo

A-kohdat hyväksyttiin asiakirjan 11946/23 mukaisesti.

b) Lainsäädäntöasioiden luettelo

A-kohdat hyväksyttiin asiakirjan 11947/23 mukaisesti.

3. Puheenjohtajavaltion työohjelma (Fallenius)

Puheenjohtajavaltio esittelee

Puheenjohtaja esitteli Espanjan puheenjohtajakauden ohjelman.

Espanjan kauden yleisiä tavoitteita ovat kestävä talouskasvu, oikeudenmukaisuuden vahvistaminen ja Euroopan yhtenäisyyden edistäminen. Maatalous- ja elintarvikesektorilla Espanjan kauden prioriteetteja ovat ruokaturvan takaaminen ympäristöystävällisellä ja elintarviketurvaa korostavalla tavalla, kilpailukyvyn kehittäminen ja uusien tekniikoiden hyödyntäminen. Näihin lukeutuvat mm. uudet kasvinjalostustekniikat, kuten genomitekniikat. Uusien teknologioiden hyödyntäminen ja kilpailukyky ovat myös Espanjan kauden epävirallisen maatalousministerikokouksen aihe.

Espanja aloittaa komission 5.7.2023 antamien asetusehdotusten käsittelyn. Näihin lukeutuvat mm. kasvinviljely- ja metsänviljelyaineistoja sekä uusia genomitekniikoita koskeva ehdotus. Espanjan kauden tärkeä teema on myös maataloussektorin tärkeän roolin ja yhteisen maatalouspolitiikan (YMP) korostaminen. Espanjan kaudella tehdään analyysi YMP:n strategiasuunnitelmien etenemisestä. Lisäksi jatketaan työtä suojattuja maantieteellisiä merkintöjä koskevan asetuksen parissa. Espanjan kaudella valmistellaan myös neuvoston päätelmät aikaan pitkän aikavälin maaseutuvisiosta. Puheenjohtaja jatkaa kestävän kasvinsuojeluaineiden käytön asetusehdotuksen ja nk. aamiaisdirektiivin käsittelyä.

Kalastussektorilla edistetään vähähiilisyyttä ja energiasiirtymää. Espanjan kaudella korostetaan myös yhteisen kalastuspolitiikan eli YKP:n roolia ruokaturvan tukemisessa. Neuvottelut vuotuisista kiintiöistä ovat Espanjan kauden tärkeimpiä neuvotteluita.

Espanja järjestää yhteensä yhdeksän korkean tason epävirallista kokousta maa- ja metsätalous-sektorilla ympäri Espanjaa. Muutama jäsenvaltio käytti puheenvuoron. Jäsenvaltiot kiittivät Espanjaa kunnianhimoisesta ohjelmasta.

4. Markkinatilanne erityisesti Ukrainaan kohdistetun hyökkäyksen jälkeen (11827/23) (Fallenius)
Komission ja jäsenvaltioiden tiedotusasia
Keskustelu

Puheenjohtaja alusti keskustelua ja totesi, että Puolan pyytämä muiden asioiden kohta käsitellään tässä kohdassa. Puheenjohtaja viittasi aluksi myös laatimaansa tausta-asiakirjaan 11827/23 ja siinä ehdotettuihin kysymyksiin. Puheenjohtajavaltion kysymykset kuuluivat:

1) Kun otetaan huomioon, että vilja- ja öljysiemenmarkkinointikausi alkoi 1.7.2023, miten jäsenvaltiot suhtautuvat markkinatilanteeseen vuoden 2023 satoarvioidensa ja geopoliittisen kontekstin perusteella? Mitä keskipitkän ja pitkän aikavälin haasteita jäsenvaltiot näkevät?

2) Mitä kokemuksia ja odotuksia jäsenvaltioilla on uuden varastojen seurantajärjestelmän panoksesta markkinoiden avoimuuden lisäämiseen? Mitkä muut välineet mielestänne sopivat markkinoiden parempaan ymmärtämiseen erityisesti mahdollisten kriisitilanteiden ennakoinnissa?

Maatalouskomissaari Wojciechowski antoi katsauksen maatalousmarkkinoiden tilanteeseen. Aluksi komissaari kertoi **Venäjän hyökkäyssodan ja Ukrainan tilateen vaikutuksista**. Komissaari aloitti puheenvuoronsa kertomalla, millainen vaikutus Ukrainan maataloustuotteiden tuonnilla on ollut EU:n markkinoille ja erityisesti Ukrainan viiden lähimmän naapurimaan markkinoille. Ennen sotaa EU:n maataloustuotteiden vienti Ukrainaan oli noin 3 miljardia euroa ja Ukrainan tuonti lähes 7 miljardia euroa. Sodan jälkeen Ukrainan tuonti EU:hun on kasvanut kuitenkin 14 miljardiin euroon. Suurin vaikutus tuonnilla on lähimaissa. Komissaari vertasi Ukrainan maataloustuotteiden tuontia paljon puhututtaneeseen Mercosur-sopimukseen, jonka kohdalla puhutaan paljon pienemmästä tuonnin arvosta (2 miljardia euroa) ja sen vaikutus jakaantuu laajemmin EU:n markkinoille.

Komissaari tuomitsi Venäjän toimet vetäytyä viljasopimuksesta ja sen pommitukset viljasatamissa. Komissio on jatkanut työtä Ukrainan lähinaapureiden, Ukrainan ja Moldovan kanssa parantaakseen solidaarisuuskaistojen toimivuutta ja vähentääkseen ukrainalaisen tuontiviljan vaikutuksia sen rajanaapureiden maatalouteen. Mustanmeren viljasopimuksen jatkon katkeaminen on aiheuttanut yhä suuremman tarpeen koordinoiduille toimille ja vaihtoehtoisille vientireiteille. Komissaarin mukaan tämä on yhä kriittisempää, kun uuden sadon korjuu lähestyy. Varastot pitää saada tyhjiksi. Komissaari viittasi mm. perustamansa koordinaatiotyöryhmän eli Joint Coordination Platformin työhön ja kertoi esimerkkejä jo tehdyistä konkreettisista toimista. Näihin lukeutuvat mm. Tonavan vientikäytävän kehittäminen. Tässä on tehty paljon yhteistyötä Romanian ja Moldovan kanssa. Lisäksi selvitetään muita vaihtoehtoisia vientikanavia, kuten Adrianmeren ja Itämeren väyliä. Solidaarisuuskäytävillä pyritään helpottamaan myös rajamuodollisuuksia, kuten kasvin- ja eläinterveyteen (SPS) liittyvät toimet. Markkinoita ja toimenpiteiden vaikutuksia seurataan aktiivisesti ja tehdään yhteistyötä viljakauppiaiden kanssa.

Komissaari totesi ymmärtävänsä Ukrainan rajanaapureiden haasteita ja viittasi kahteen näille jäsenvaltioille kohdistettuihin yhteensä 155 miljoonan euron kriisipaketteihin. Komissaarin mukaan kriisipaketit on toimeenpantu nopealla aikataululla jäsenvaltioissa ja näin ollen viljelijöiden tilannetta on helpotettu.

Komissaari kertoi, että yleisesti **satonäkymät** näyttävät kohtuullisilta. Niiden ennustetaan olevan

hieman viiden vuoden keskiarvoa ylempänä. Iberian niemimaan pitkään jatkunut kuivuus ja muutenkin epäsuotuisat sääolosuhteet ympäri EU:ta nostavat kuitenkin huolia satonäkymistä. **Vilja- ja öljykasvien** hintakehitys on ollut volatiilia, mutta pitkällä aikavälillä on havaittavissa laskeva trendi. Maissin hinta on laskenut 8 % viime vuodesta ja vilja- ja öljykasvien noin 30 %. Laskevat hinnat vaikuttavat tuottajiin negatiivisesti, sillä ne eivät kata tuotantokustannuksia. Moni viljelijä osti tuotantopanoksensa aikaisemmin kalliilla hinnalla. Komissio seuraa tarkkaan sääolosuhteiden kehittymistä. Komissaari myös totesi, että Iberian niemimaan tuontitarpeet ovat odotettua korkeammat, sillä sato on heikompi ja myös viljelyala on pienentynyt. Komissaari totesi, että solidaarisuuskäytävien kautta tulevat vehnä, maissi, rapsi ja auringonkukan siemenet onneksi auttavat tilannetta. **Sokerin** hinta on noussut, mikä on hyvä uutinen viljelijöille, mutta huono teollisuudelle. Sisämarkkinoiden tuotanto on laskenut, mutta tuonti auttaa kattamaan teollisuuden tarpeita. Seuraavalle markkinointivuodelle sokerintuotannon odotetaan kasvavan, mikä myös auttaa saatavuushaasteisiin.

Viinisektorilla on vaikeuksia. Viinimarkkinoita on tuettu kriisitoimilla ja esimerkiksi kriisitislauksen sallimisella. Komissaari korosti, että kriisitoimien ohella on tärkeää, että sektorilla tehdään myös rakenteellisia muutoksia.

Hedelmä- ja vihannessektorilla on edelleen hankaluuksia. Tuoreiden tuotteiden kulutus pysyy alhaalla ja kohonneet hinnat eivät riitä kattamaan kasvaneita tuotantokustannuksia. Epäsuotuisat sääolosuhteet ja kuivuus vaikuttavat tuotantoon ja satoon tietyillä alueilla. Komission kolmas kriisipaketti sallii jäsenvaltioiden tukea sektoria vaikeuksissa. Komissio on antanut myös mahdollisuuden väliaikaisiin joustoihin tuottajaorganisaatioiden piirissä.

Eläintuotteissa maidon hinta jatkaa laskuaan. Viimeiset 2 vuotta maidon hinta on ollut historiallisen korkea. Voin, maitojauheen ja juuston hinnat ovat stabiloituneet ja ovat hienoisessa kasvussa. Vienti vetää. Naudanlihan hinta on laskussa, mutta on edelleen edeltävien vuosien korkealla tasolla. Naudanlihan tuonti kasvaa erityisesti Argentiinasta. Sianlihan ruhohinnat pysyvät korkealla vielä seuraavien viikkojenkin ajan. Siipikarjanlihan hinta on poikkeuksellisen korkealla tasolla. Viennin määrä on laskussa, mutta viennin arvo on noussut. Tuonti EU:hun on noussut 24 % erityisesti Ukrainasta. Munien hinnat ovat myös korkealla, mutta laskua on odotettavissa. Tuonti erityisesti Ukrainasta on korkeaa, mikä aiheuttaa painetta markkinoilla tietyillä alueilla. Komissaari totesi, että on tärkeää saada ajankohtaista ja läpinäkyvää tietoa maatalousmarkkinoista ja varastoista. Komissaari totesi, että varastojen seurantajärjestelmä on otettu käyttöön, mutta jäsenvaltioiden toimittamissa tiedoissa on aukkoja. Komissaari kannusti jäsenmaita lähettämään tietoa komissiolle. Komissaari myös totesi, että komissio on ottanut käyttöön lannoitemarkkinoiden seurantajärjestelmän *(engl. market observatory*). Ensimmäinen kokous järjestettiin kesäkuussa. Järjestelmä lisää markkinoiden läpinäkyvyyttä.

Puolan pyytämä muiden asioiden kohta koskien maatalousmarkkinoiden vaikeana jatkuvaa tilannetta Venäjän Ukrainaan kohdistaman hyökkäyksen jälkeen käsiteltiin myös tässä yhteydessä. Puola kertoi, kuinka hankala tilanne heidän markkinoillaan on Ukrainan tuonnin takia. Tilanne on esimerkiksi vaikea marja- ja hedelmäsektorilla, jossa on vaikea kilpailla tuontitavaran halpojen hintojen kanssa.

Puola korosti, että suojatoimenpiteitä pitää jatkaa 15.9.2023 jälkeen vuoden loppuun saakka. Määräaikaiset suojatoimenpiteet on annettu EU:n ja Ukrainan kaupan vapauttamista koskevan asetuksen eli ns. ATM-asetuksen nojalla (*engl. Autonomous Trade Measures*). Suojatoimenpiteet mahdollistavat sen, että Ukrainasta tulevan vehnän, maissin, auringonkukan ja rypsin siemeniä ei voi asettaa markkinoille viidessä Ukrainan lähialueen jäsenvaltioissa. Näiden jäsenvaltioiden kautta voidaan kuitenkin tuoda ao. tuotteita muualle EU:hun ja viedä kolmansiin maihin, joten vientikielto ei ole Ukrainaa vastaan. Näihin jäsenvaltioihin lukeutuu Puolan lisäksi Unkari, Slovakia, Romania ja Bulgaria. Puola totesi, että neljän tuotteen katalogia pitää myös olla mahdollista muuttaa, jotta voidaan reagoida myös muiden sektoreiden ongelmiin.

Puola korosti lopuksi, että he eivät ole vastaan Ukrainaa tai EU:ta. Ukrainan tukeminen on heidän

prioriteettinsä. Ongelmana on vain se, että solidaarisuuskaistat eivät toimi ja tuotteet jäävät heidän markkinoilleen.

Jäsenvaltiot tuomitsivat laajasti Venäjän toimet ja tavan käyttää ruokaa aseena. Mustanmeren viljasopimuksen kariutuminen nähtiin valitettavana ja Venäjän toimien katsottiin vaarantavan globaalia ruokaturvaa.

Slovakia, Romania, Bulgaria ja Unkari yhtyivät Puolan näkemyksiin ja korostivat tarvetta jatkaa suojatoimenpiteitä (ATM) vielä 15.9. jälkeen ainakin vuoden 2023 loppuun saakka. Edellä mainitut jäsenvaltiot toistivat, että Ukrainan tuonti aiheuttaa ongelmia niiden markkinoilla mm. polkemalla hintoja. Ukraina ei ole normaaleissa olosuhteissa osalle maista merkittävä kauppakumppani. Samaan aikaan varastot ovat vielä täynnä, vaikka uusi satokausi lähestyy. Ukrainalaisia maataloustuotteita viedään osaan näistä jäsenvaltioista jalostettavaksi, sillä Ukrainassa on tuhottu jalostuslaitoksia. Tämä aiheuttaa myös markkinahäiriöitä tietyille tuotteille.

Toisaalta moni jäsenvaltio korosti, että suojatoimenpiteitä ei pidä jatkaa 15.9.2023 jälkeen ja sisämarkkinoiden toimivuudesta on pidettävä kiinni. EU:n pitää toimia yhtenäisesti ja etsittävä kaikki keinot edistää Ukrainan vientiä mm. vaihtoehtoisia reittejä etsimällä. Lisäksi rajamuodollisuuksia on helpotettava viennin sujuvoittamiseksi. Yhteistyötä DG Moven kanssa on parannettava ja heiltä on tärkeää saada tietoa eri väylistä. Globaalista ruokaturvasta on huolehdittava. Maailman nälkäiset eivät saa kärsiä tilanteesta.

Liettua toi kokouksessa esiin vaihtoehtoisen reitin Baltian satamien kautta markkinoille.

Suomi korosti puheenvuorossaan Mustanmeren viljasopimuksen merkittävää roolia ja tuomitsi Venäjän vetäytymisen viljasopimuksesta. Mustanmeren viljasopimuksella on ollut ratkaiseva rooli varmistettaessa Ukrainan viljan vienti kustannustehokkaasti maailmanmarkkinoille ja haavoittuvien maiden auttamisessa. Suomi myös totesi, että on entistäkin tärkeämpää varmistaa Ukrainan maataloustuotannon toimivat reitit maailmanmarkkinoille myös EU-alueen kautta, minkä vuoksi solidaarisuuskäytäviä on jatkuvasti vahvistettava.

Monessa puheenvuorossa toistettiin **epäsuotuisten sääolosuhteiden** vaikutusta maataloustuotantoon ja markkinoihin. Kuivuus on vaikuttanut negatiivisesti monen jäsenvaltion satoennusteisiin. Sateita on saatu, mutta monessa maassa aivan liian myöhään. Tämän seurauksena sadon laatu on myös kärsinyt. Lisäksi muutamat jäsenvaltiot ovat kärsineet mm. raekuuroista, myrkyistä ja tulvista. Samanaikaisesti tuotantokustannukset ovat pysyneet korkealla kaikkialla EU:ssa, aiheuttaen vaikean tilanteen tuottajille.

Toisaalta osassa Keski- ja Itä-Eurooppa satoennusteet ovat normaalilla tasolla ja pudotusta ei ole odotettavissa. Erityisesti Ukrainan lähialueen jäsenmaissa on ennustettu satotasojen kasvua, mutta se ei helpota markkinatilannetta, sillä edelleen ylivuotista satoa on myymättä. Tämä on aiheuttanut jo paikoin 25 %:n hinnanlaskun ja tilanne luultavasti pahenee.

Eräs jäsenvaltio korosti, että sekä Ukrainan sodan seuraukset että epäsuotuisat sääolosuhteet osoittavat sen, että yhteisen maatalouspolitiikan alla on kehitettävä kriisinvarautumisjärjestelmiä. Tarvitaan pitkän aikavälin toimia.

Suomen puheenvuorossa todettiin, että erityisesti kevätviljat ovat kärsineet alkukesän vakavasta kuivuudesta ja sateet saatiin kasvustoille liian myöhään. Alustava arvio on, että peltokasvien kokonaissato jää noin kolmanneksen pitkän aikavälin keskiarvon alapuolelle. Tällä on vaikutuksia viljamarkkinoihin Suomessa ja rehun hinta todennäköisesti nousee. Suomi on valmis harkitsemaan tapauskohtaisia lisäpoikkeuksia yhteisen maatalouspolitiikan sääntöihin, jotta maatalouden koko tuotantopotentiaali saadaan käyttöön. Suomi myös totesi, että pitkällä ja keskipitkällä aikavälillä korostuu entisestään maatalouden kriisinkestävyys. Esimerkiksi kestävällä ja poikkeukselliset sääolot huomioon ottavalla vesienhallinnalla voidaan varautua ilmastonmuutoksen haasteisiin. Suomi myös korosti, että on tärkeä seurata markkinoita aktiivisesti. Varastotilanteesta tulee olla saatavilla ajantasaista tietoa.

Varastojen seurantajärjestelmä ja varastojen seuraaminen nähtiin tärkeänä. Muutama jäsenvaltio totesi, että järjestelmä vaatii jatkuvan yhteydenpidon tilojen ja teollisuuden kanssa ja tätä yhteydenpitoa on kehitettävä mm. digitaalisin keinoin. Lisäksi yhden jäsenvaltion mielestä pitäisi kehittää tapoja paremmin ennakoida kriisejä.

Muutama jäsenvaltio totesi, että on liian aikaista arvioida varastojen seurantajärjestelmän vaikutusta. Muutamassa puheenvuorossa myös todettiin, että ensin on seurattava olemassa olevien markkinatoimien vaikutusta ennen uusien ehdottamista.

Komissaari Wojciechowski totesi loppupuheenvuorossaan, että EU:n solidaarisuuskaistat ovat tällä hetkellä ainoa keino parantaa tilannetta. Käytännössä katsoen kaikki Ukrainan vienti menee EU:n kautta. Investointeja varastointikapasiteettiin ja infraan tarvitaan. Komissaari muistutti, että valtiontuen sääntöjä on helpotettu ja jäsenvaltiot voivat käyttää tätä mahdollisuutta tilanteen helpottamiseksi vielä vuoden loppuun saakka. Komissaari totesi, että he jatkavat tilanteen tarkkaa seuraamista ja suojatoimenpideasiaan palattaneen syyskuussa, kun EU:n satoarvio ja varastotilanne tarkentuu.

5. Asetus kasvinsuojeluaineiden kestävästä käytöstä - vaikutusarviointia täydentävä tutkimus (11448/23) (Hörman)

Komission tiedotusasia
Keskustelu

Puheenjohtaja esitteli asiakohdan toteamalla, että komission 22.6.2022 antamaa asetusehdotusta kestävästä kasvinsuojeluaineiden käytöstä on käsitelty edellisten puheenjohtajavaltioiden, Tšekin ja Ruotsin kausilla. Neuvosto hyväksyi 19.12.2022 päätöksen ((EU) 2022/2572), jolla pyydettiin komissiota täydentämään ehdotuksen vaikutusarviota. Tähän komissio vastasi kirjeellä alustavasti 22.3.2023, että aikoi tässä erityistilanteessa toimittaa lisätietoja olemassa olevan tiedon pohjalta kevään 2023 aikana. Komissio julkaisi 5.7.2023 vastauksensa neuvoston päätökseen, tässä kokouksessa komissio esittelee vastauksensa.

Puheenjohtajavaltio on laatinut neuvoston keskustelua varten tausta-asiakirjan 11448/23, jossa se esittää ministereille kaksi kysymystä:

1) Tavoitteet kasvinsuojeluaineiden käytön ja riskin vähentämiseksi kansallisella tasolla, yhdessä kasvinsuojeluaineiden käytön kiellon kanssa ns. herkillä alueilla, ovat useimpien valtuuskuntien mielestä ehdotuksen ongelmallisimpia näkökantoja. Sen jälkeen, kun Euroopan komissio on esitellyt vaikutusarviotaan täydentävän tutkimuksena ja huomioiden komission herkkiä alueita koskevan epävirallisen asiakirjan (15.11.2022), miten näitä kahta kysymystä tulisi mielestänne käsitellä teknisellä tasolla tulevissa keskusteluissamme? ja

2) Mitä muita ehdotuksen tärkeitä näkökantoja pidätte välttämättöminä käsitellä valmistautuessamme tuleviin esitystä koskeviin keskusteluihimme?

Komissaari Kyriakides esitteli komission antaman vastauksen ja samalla kiitti Espanjaa tärkeän työn jatkamisesta. Komissio on tehnyt neuvoston pyytämän täydentävän tutkimuksen useiden selvitysten ja saamiensa tietojen pohjalta. Komissiolta pyydetty tutkimus vahvistaa sen, että kasvinsuojeluaineiden käyttöä pitää vähentää EU:ssa. Tehty tutkimus ja lisätiedot ovat hyvä perusta asetusehdotuksen jatkokäsittelylle. Komissaari totesi, että kasvinsuojeluaineiden käytön vähentäminen on tärkeä ja vähentämisen eteen jo jäsenmaissa jo tehty työtä ja tuloksia näkyy. Asetusehdotuksen aiheuttama hallinnollinen taakka on rajallinen ja lainsäädännöllisiä mahdollisuuksia on edelleen vähentää taakkaa. Komissio on esittänyt joulukuussa 2022 antamassaan epävirallisessa asiakirjassa ratkaisuehdotuksia ns herkkiä alueita koskeviin kysymyksiin. Komissaari totesi myös, että kasvinsuojeluaineiden vaihtoehtoja on tarjolla ja vaihtoehtojen saamista on helpotettu. Kasvinsuojeluaineiden käyttö ja käytön vähentäminen

ovat tärkeitä kysymyksiä kansalaisille. Komissaari toivoo, että yhteistyössä jäsenmaiden ja jäsenmaiden asiantuntijoiden kanssa löydetään ratkaisuja. Lopuksi komissaari osoitti myötätuntonsa usealle jäsenmaalle, joissa kärsitään laajoista metsäpaloista.

Puheenjohtaja kiitti komissaaria komission antaman vastauksen esittelystä ja avasi keskustelun.

Kaikki jäsenvaltiot pitivät puheenvuoronsa, joissa kiitettiin komissiota lisätietojen antamisesta ja PJ:tä asian ottamisesta neuvoston keskusteluun. Kaikki jäsenvaltiot korostivat kasvinsuojeluaineiden riskien hallinnasta ja käytön vähentämistä yleisellä ja EU-tasolla. Puheenvuoroissa todettiin kuitenkin lähes poikkeuksetta, etteivät komission antamat lisätiedot ole riittäviä vastaamaan kaikkiin jäsenmaiden esittämiin ongelmiin ja huoliin. Puheenvuoroissa esitettiin lisäkeskustelujen ja ratkaisujen löytämisen tarve varsinkin kansallisten vähennystavoitteiden, herkkien alueiden, hallinnollisen taakan, elintarviketuotannon ja kustannusten osalta. Kriittisimmissä kommenteissa todettiin, että komission nyt ja aikaisemmin antamat tiedot eivät mahdollista tietoon perustuvaa vastuullista päätöksentekoa. Toisaalta yksittäisissä puheenvuoroissa korostettiin, että kasvinsuojeluaineiden käytön vähentämisellä ja asetusehdotuksen käsittelyllä on kiire ja käsittelyssä on päästävä eteenpäin.

Useat viinituottajamaat nostivat esiin vakavan huolensa asetusehdotuksen vaikutuksista viinituotantoon. Myös komissio on arvioinut tuotannon vähentymistä ja jäsenvaltioiden mielestä komissio aliarvioi tämän merkitystä. Maat ymmärtävät komission yleisen tavoitteen vähentää kasvinsuojeluaineiden käyttöä, mutta tarvitaan järkevä ja myös taloudellisesti kestävä tasapaino.

Jäsenvaltioiden puheenvuoroissa korostui asetusehdotuksen EU- ja jäsenvaltiotason kasvinsuojeluaineiden käytön vähentämistavoitteet. Vähentämistavoite yleisellä tasolla ymmärretään, mutta kunnianhimon taso täytyy olla realistinen, huomioiden jo tehty työ, jäsenvaltioiden erilaiset olosuhteet, vaikutus tuotantoon sekä tuontiin kolmansista maista. Useassa puheenvuorossa jäsenvaltioson vähentämisvaatimuksia pidettiin perusteettomina. Herkkiä alueita koskeva kasvinsuojeluaineiden käyttökielto herätti myös huolia ja ehdotukselle ei nähty perusteita. Puheenvuoroissa todettiin, että komission joulukuussa 2022 antama epävirallinen asiakirja antaa kuitenkin oikeansuuntaiset perusteet jatkokeskusteluille. Kaikissa puheenvuoroissa korostettiin kasvinsuojeluaineiden vaihtoehtojen tarvetta, valitettavasti niitä on tällä hetkellä rajallisesti. Uudet kasvinjalostustekniikat nähdään yhtenä ratkaisuna mutta jalostus vie aikaa.

Suomen puheenvuorossa kiitettiin puheenjohtajaa aiheen alustamisesta ja esitetyistä kysymyksistä keskustelun pohjaksi. Puheenvuorossa kiitettiin myös komissiota sen kattavasta vastauksesta neuvoston pyyntöön sekä komission esittämästä lisäselvityksestä, mutta se ei kuitenkaan poista Suomen keskeisiä huolia esityksen sisällöstä. Suomi tukee edelleen kasvinsuojeluaineiden käytöstä aiheutuvien riskien vähentämistä ja korostaa koulutuksen ja tiedottamisen tärkeyttä. Suomi voi tukea yleistä vähennystavoitetta EU:n tasolla, mutta suhtautuu erittäin varauksellisesti sitoviin kansallisiin vähennystavoitteisiin. Suomessa on jo vuosikymmenien ajan tehty työtä kasvinsuojeluaineiden käytön ja riskien vähentämiseksi. Tämän vuoksi kasvinsuojeluaineiden käyttö on jo pitkään ollut hyvin vähäistä Suomessa.

Suomen vastauksessa ensimmäiseen kysymykseen todettiin että, luonnollisesti Suomi tukee kasvinsuojeluaineiden käytön aiheuttamien riskien vähentämistä myös EU:ssa. Suomi ehdottaa kuitenkin asteittaista lähestymistapaa, jossa ensin keskitytään ehdotuksen sinänsä kannatettaviin riskinvähennystoimenpiteisiin, toteutetaan ne ja jätetään sitovat jäsenvaltiokohtaiset vähennystavoitteet kokonaan pois. EU:n tasolla tavoite säilyisi. Seuraavana askeleena muutaman vuoden päästä tilannetta voidaan analysoida uudestaan, kun analyysin pohjaksi on käytettävissä luotettavaa ja vertailukelpoista tietoa kasvinsuojeluaineiden käytöstä. Tuloksiin perustuen voidaan tarvittaessa suunnitella uudet askeleet.

Herkkiin alueisiin liittyen Suomen puheenvuorossa muistutettiin EU:n jo voimassa olevasta tiukasta kasvinsuojeluaineiden hyväksymisjärjestelmästä. Kasvinsuojeluaineiden hyväksyntään ja käyttöohjeisiin sisältyy jo nyt käyttörajoituksia. Komission antama herkkiä alueita koskeva epävirallinen asiakirja on oikean suuntainen, mutta lisää joustavuutta tarvitaan kansallisten olosuhteiden huomioon ottamiseksi. Kasvinsuojeluaineiden täyskielto ehdotuksen mukaisilla herkillä alueilla on ongelmallinen myös siksi, että Suomessa tämä tarkoittaisi nitraattiherkkänä maana lähes koko maata. Komission eh-

dotus ei riittävästi ota huomioon muuttuvaa kasvinterveystilannetta, eikä siten kasvinsuojelun muuttuvaa tarvetta, ei huoltovarmuutta eikä jäsenvaltioissa jo tehtyä riskinvähennystyötä. Ilman käyttökelpoisia vaihtoehtoja kategorinen kasvinsuojeluaineiden käytön vähentäminen voi haitata kasvintuotantoa ja viljelykasvien laatua.

Kysymykseen kaksi puheenvuorossa todettiin, että jatkokäsittelyä ja lisäkeskustelua vaativat mm. integroidun tuholaistorjunnan (IPM)-säädökset ja niiden joustavuus. Kasvinsuojeluaineet, joita käytetään vain metsissä – kuten urea – tulee jättää asetuksen ulkopuolelle. Lisäksi on tärkeää huomioida koko asetuksessa joustavasti kansalliset olosuhteet ja jo olemassa olevat järjestelyt. Puheenvuoron lopuksi todettiin, että Suomi on valmis rakentavassa hengessä ja ratkaisuhakuisesti jatkamaan puheenjohtajan johdolla asetuksen käsittelyä neuvostossa.

Komissaari kiitti kuulemistaan kommenteista ja totesi ottavansa ne huomioon. Komissaari toisti jo aikaisemminkin esittämänsä halunsa löytää jäsenmaiden ja parlamentin kanssa ratkaisuja myös EU- ja jäsenmaatavoitteisiin.

Asiakohdan käsittelyn lopuksi PJ totesi neuvoston ottaneen vastaan komission esittelyn sekä kuulleensa tausta-asiakirjan pohjalta käydyn keskustelun.

6. Asetus tietyillä uusilla genomitekniikoilla tuotetuista kasveista sekä elintarvikkeista ja rehuista (11725/23, 11592/23 + ADD 1) (Hörman)
Komissio esittelee
Keskustelu

Puheenjohtaja avasi asiakohdan käsittelyn pyytämällä komissiota esittelemään komissio. 5.7.2023 julkaiseman asetusehdotuksen, joka koskee tietyillä uusilla genomitekniikoilla (NGT, new genomic techniques) jalostettujen kasvien viljelyä sekä niistä valmistettuja rehuja ja elintarvikkeita. Ehdotus on osa lainsäädäntöpakettia, jolla tuetaan EU:n Pellolta pöytään –strategiaa ja biodiversiteettistrategiaa.

Komissaari Kyriakides esitteli lyhyesti asetusehdotusta. Neuvosto on pyytänyt 8.11.2019 päätöksellään (EU) 2019/1904 komissiolta selvitystä uusien genomitekniikoiden unionin oikeuden mukaisesta asemasta. Selvitys julkaistiin 29.3.2021. Selvityksestä ilmeni, että geenitekniikkalainsäädäntö ei kaikilta osin sovellu uusien genomintekniikoiden sääntelyyn. Nykyisen geenitekniikkalainsäädännön suurimmat ongelmat liittyvät siihen, ettei se pysty vastaamaan komission poliittisiin innovaatio- ja kestävyystavoitteisiin, eikä se ole tarkoituksenmukainen joillekin uusille genomitekniikoille ja niiden tuotteille.

Komission antaman asetusehdotuksen tärkeimmät tavoitteet ovat: 1) Terveyden ja ympäristön suojelun korkean tason säilyttäminen; 2) Ohjata useiden eri kasvilajien kehitystä kohti kestävyystavoitteita, erityisesti maataloustuotannossa ja 3) Luoda mahdollistava ympäristö tutkimukselle ja innovoinnille, erityisesti pk-yrityksille.

NGT:ssä kyse on menetelmistä, joissa kasveihin ei viedä perintöainesta joko lainkaan tai viedään vain sellaista perintöainesta, joka on peräisin samasta lajista tai lähilajista, jonka kanssa kasvi pystyisi muutenkin risteytymään. Asetusehdotus koskee siis vain sellaisia genomitekniikoita, jotka rinnastuvat luonnossa tapahtuviin mutaatioihin tai perinteiseen kasvinjalostukseen eikä se koske ns. siirtogeenisiä kasveja, joissa on vierasta perintöainesta. Uudet genomitekniikat kasvinjalostuksessa voisivat toimia ratkaisuna, jonka avulla voitaisiin parantaa ruokajärjestelmän muutosjoustavuutta ja kestävyyttä. Niiden avulla voitaisiin vähentää mm. maatalouden tuotantopanosten, kuten kasvinsuojeluaineiden tai lannoitteiden, käyttöä. Jalostuksella voidaan parantaa myös kasvien ravitsemuksellisia ominaisuuksia.

Ehdotuksessa NGT-kasvit jaetaan kahteen kategoriaan. Kategoriaan 1 kuuluisivat NGT-kasvit, jotka voisivat esiintyä myös luonnossa tai jotka voitaisiin tuottaa myös tavanomaisella jalostuksella. Näitä ei säänneltäisi nykyisen GMO-lainsäädännön mukaan. Tämän kategorian kasveille tulisi ilmoitusmenettely, mutta niistä valmistettuihin elintarvikkeisiin ei vaadittaisi NGT-pakkausmerkintöjä. Kategoriaan 2 kuuluisivat NGT-kasvit, joita ei voi tuottaa perinteisin kasvinjalostusmenetelmin. Niihin sovellettaisiin nykyisen GMO-lainsäädännön kaltaisia riskinarviointi- ja lupamenettelyjä ja tuotteilta edellytetään jäljitettävyyttä ja GMO-merkintää.

Kaikki jäsenvaltiot pitivät puheenvuoronsa, joissa kiitettiin komissiota asetusehdotuksen antamisesta. Asetusehdotuksen arviointiaika on ollut kovin lyhyt, joten useissa puheenvuoroissa todettiin tarkemman tarkastelun tarve ja voitiin antaa vain alustavia näkemyksiä. Pääsääntöisesti asetusehdotus nähtiin tarpeellisena ja yleisellä tasolla myönteisenä. Kaikissa puheenvuoroissa todettiin vaatimus uusien tekniikoiden turvallisuudesta niin ihmisille kuin ympäristölle sekä vaatimus perustua tieteelliselle pohjalle. Samalla useissa puheenvuoroissa kuitenkin todettiin, mm EFSA:n tieteellisiin arvioihin viitaten, näillä uusilla tekniikoille jalostettujen kasvien vastaavaan turvallisuudeltaan tavanomaisia tai perinteisesti jalostettuja kasveja. Uusilta tekniikoilta odotetaan ratkaisuja maatalouden kestävyyteen, kasvinsuojeluaineiden ja ravinteiden käytön vähentämiseen sekä sopeutumiseen ilmastomuutoksen aiheuttamiin ääri-ilmiöihin.

Tärkeimmät esitetyt huolet liittyivät uusilla tekniikoilla jalostettujen kasvien patentointi ja tekijänoikeuksiin. Viljelijöille toivottiin vapautta valita mitä viljelee ja toisaalta uusien kasvilajikkeiden vapaata käyttöoikeutta mutta ei riippuvuutta kasvinjalostusyrityksistä. Puheenvuoroissa toivottiin lainsäädännön ottavan huomioon erityisesti pienet ja keskisuuret tuottajat ja kasvinjalostajat. Huolia esitettiin myös vaikutuksesta luomutuotantoon, rinnakkain viljelystä ja tuotteiden merkinnöistä. Yksittäisissä puheenvuoroissa kysyttiin myös perusteita, miksi NGT1 ryhmän kasvit on kielletty luomutuotannossa.

Suomen puheenvuorossa esitettiin tyytyväisyys siihen, että komissio on tehnyt ehdotuksen lainsäädännön uudistamisesta, mikä mahdollistaa kasvinjalostuksen kehittämisen. Lainsäädännön uudistusta toivottiin jo vuonna 2019 Suomen puheenjohtajuuskaudella tehdyssä neuvoston päätöksessä. Yleisellä tasolla Suomi tukee komission ehdotuksen tavoitteita. Suomi kuitenkin tutustuu vielä ehdotuksen sisältöön ja muodostaa tarkemmat kannat ehdotukseen syksyllä. Suomen puheenvuorossa esitettiin alustavina kommentteina mm se, että EU:n maataloudelle on tärkeää, että kasvinjalostuksen lainsäädäntö on ajan tasalla ja uusimman tieteellisen tiedon mukaista. Näin EU:n asema kansainvälisillä markkinoilla vahvistuu ja saavutamme kehityksessä kilpakumppaneitamme, joilla uudet geenitekniikat ovat jo käytössä. Uuden lainsäädännön avulla voimme välttää myös turhaa hallinnollista taakkaa ja edistää tutkimusta ja innovaatioita.

Maatalous ja kasvintuotanto ovat monien haasteiden edessä. Uusilla genomitekniikoilla voidaan löytää ratkaisuja maatalouden pitkäntähtäyksen resilienssin ja kestävyyden edistämiseksi. Tarvitsemme uusia kasvilajikkeita, jotka esimerkiksi kestävät kuivuutta paremmin ja ovat paremmin sopeutuvia ilmastomuutokseen, mistä viime päivinä nähdyt lämpöennätykset ovat konkreettinen esimerkki. Puheenvuorossa oltiin tyytyväisiä siihen, että komissio tunnistaa uudet kasvinjalostustekniikat osaksi Pellolta pöytään –strategian työkalupakkia. Tämä ehdotus on yksi keino edistää ruokajärjestelmän kestävyyttä. Suomen puheenvuorossa viitattiin neuvoston saman päivän keskusteluun kasvinsuojeluaineiden käytön vähentämisestä. Uudet kasvinjalostustekniikat parantavat kasvien kestävyyttä tuhoojia vastaan ja näin auttavat vähentämään eri tuotantopanosten, kuten kasvinsuojeluaineiden, käyttöä. Uusilla teknologioilla on siten vaikutusta välillisesti myös tuotantokustannuksiin.

Puheenvuorossa korostettiin, että on tärkeää taata EU:n ruokajärjestelmän peruskivet eli korkea elintarviketurvallisuuden ja ympäristönsuojelun taso. EFSA:n tieteellisten arvioiden mukaan uusilla tekniikoilla jalostettuihin kasveihin ei liity mitään erityisiä riskejä verrattuna muihin kasveihin. Kuluttajille, viljelijöille ja muille sidosryhmille on kerrottava kattavasti ja objektiivisesti uusista tekniikoista ja innovaatioista. Kuluttajien luottamus on tärkeää säilyttää. Puheenvuoron lopuksi todettiin, ettei EU:lla ole varaa menettää mahdollisuuksia, joita nämä uudet jalostustekniikat voivat tarjota kestävän maatalouden ja ruuantuotannon varmistamiseksi ja ruokaturvan edistämiseksi.

Komissaari Kyriakides esitti kiitokset kuulemistaan kommenteista. Komissaari totesi, että ymmärrettävästi ehdotukseen on ollut lyhyt aika tutustua mutta kiitti rakentavasta suhtautumisesta. Kommentit on kuultu ja ymmärrettävää, että on erilaisia näkemyksiä. Komissio takaa sen, että lainsäädäntö on tasapainoinen, eikä tehdä kompromisseja turvallisuuden osalta. Komissio on kuullut huolet patenteista ja viljelijöiden asemasta ja suhtautuu niihin rakentavasti.

Puheenjohtaja päätti asiakohdan käsittelyn toteamalla neuvoston ottaneen vastaan komission esittelyn ja kuulleensa siitä käydyn keskustelun.

7. Muut asiat

a) Maatalousmarkkinoiden vaikeana jatkuva tilanne Venäjän Ukrainaan kohdistaman hyökkäyksen jälkeen ja tarve jatkaa EU:n ehkäiseviä toimenpiteitä 15. syyskuuta 2023 jälkeen Ukrainasta peräisin olevientiettyjen tuotteiden osalta (12006/23)

Puolan valtuuskunnan tiedotusasia Bulgarian, Unkarin, Puolan, Romanian ja Slovakian valtuuskuntien puolesta

Puolan, Bulgarian, Unkarin, Romanian ja Slovakian valtuuskuntien tiedotusasia Asiakohta käsiteltiin kohdan 4 eli markkinatilanteen yhteydessä.

b) Ukrainan sodasta johtuvat viljelijöiden vaikeudet, kuten kuivuus ja epäsuotuisat sääolosuhteet sekä tuotantopanosten korkeat hinnat – poikkeusta koskeva pyyntö (Fallenius)

Romanian valtuuskunnan tiedotusasia, Unkarin ja Puolan valtuuskuntien tukemana

Romanian ministeri kertoi maansa maatalouden isoista haasteista. Vaikeat sääolosuhteet yhdistettynä Ukrainan maataloustuotteiden tuontiin markkinoille sekä inflaatioon on aiheuttanut vaikeuksia tiloille. Moni tila on mennyt kohonneiden kustannusten ja heikkojen tuottajahintojen vuoksi konkurssiin. Kriisipakettien tuki on matala verrattuna aiheutuneisiin menetyksiin. Romania korosti, että tässä vaikeassa tilanteessa poikkeukset hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimuksista eli GAEC-vaatimuksista pitäisi tehdä poikkeuksia vuoden 2022 tapaan. Romania korosti erityisesti tarvetta saada poikkeus GAEC7 ja GAEC8 –vaatimuksista.

Osa jäsenvaltioista piti puheenvuoron, jossa toisaalta tuettiin Romanian aloitetta, mutta muutamassa puheenvuorossa todettiin, että poikkeusten jatko ei ole enää tarpeen.

Romaniaa tukeneet jäsenvaltiot totesivat, että poikkeuksilla ei olisi isoja vaikutuksia YMP:n tavoitteille. Tilanteen ongelmallisuus ei ole helpottanut viime vuodesta.

Osa jäsenvaltioista huomautti, että luonnon monimuotoisuuden edistäminen on tärkeä tavoite YMP:ssä ja GAEC-vaatimukset ovat tärkeitä tässä.

Komissaari Wojciechowski totesi ymmärtävänsä jäsenvaltioita, mutta totesi komission tarjonneen apua monella tavalla. Komissio on antanut kolme kriisipakettia, sallinut tukiennakoiden korotukset ja komissio on myös valmis tarkastelemaan YMP:n strategiasuunnitelmien muutoksia. Komission mukaan pysyvät poikkeukset vaatimuksista eivät edistä YMP:n tavoitteita siirtyä kestävämpään tuotantoon. Tilanne on myös nyt erilainen kuin viime vuonna sodan alkamisen jälkeen, jolloin oli suuria huolia maailman ruokaturvasta lyhyellä aikavälillä.

c) Afrikan unionin ja Euroopan unionin maatalousministerien viides kokous (Rooma, 30. kesäkuuta 2023) (11953/23) (Kallio)

Komission tiedotusasia

Puheenjohtajavaltio Espanja kertoi osallistuneensa EU:n ja Afrikan Unionin ministerikokoukseen Roomassa, jonka pohjalta on valmisteltu tiedotusasiakirja 11953/2023.

Komissaari Wojciechowski kiitti puheenjohtajavaltiona toiminutta Ruotsia aktiivisesta työstä konferenssin järjestelyissä. EU:n ja Afrikan välisten suhteiden vahvistaminen on komission puheenjohtaja Ursula Von Der Leyenin linjaama prioriteetti. Maanosilla on yhteinen intressi vastata globaaleihin haasteisiin, edistää sääntöperusteista järjestelmää, rauhanomaista maailmaa sekä vahvistaa ympäristökestävyyttä, ja näistä jokaisessa maataloudella on tärkeä rooli. Maatalouskomissaari kuvasi yli 400 osallistujaa kerännyttä konferenssia onnistuneeksi ja piti tärkeänä, että se keräsi yhteen toimijoita yhteiskunnan eri tasoilta ja myös kansalaisyhteiskunnasta.

Maatalouskomissaari mainitsi tärkeimmiksi asioiksi monipuolisen rahoituksen, maatalousjärjestelmän kestävyyden edistämisen, elintarvikealan roolin seuraavassa globaalissa COP28 ilmastokokouksessa, kaupan edistämisen Afrikan Unionin ja EU:n välillä sekä maaseudun kehittämisen, jossa on aloitettu uusi yhteistyö EU:n ja Afrikan unionin yhteistyön vahvistamisessa. Maataloussektori on erityisen tärkeässä roolissa, kun maanosien talouksia pyritään elvyttämään COVID-19 pandemian jälkeen. Maatalouskomissaari nosti esille afrikkalaisten maantieteellisten merkintöjen suunnittelun ja edistämisen, jossa EU:lla on paljon annettavaa sekä mainitsi myös tutkimus- ja koulutustyön edistämisen, jolla voidaan ottaa käyttöön yhä paremmin ilmastonmuutokseen sopeutuvia ja sitä ehkäiseviä viljelykäytäntöjä. Lisäksi komissio kertoi EU:n ja Afrikan Unionin välisestä uudesta lannoitetyöryhmästä. Keskustelussa kuusi jäsenvaltiota käytti puheenvuoron. Jäsenvaltiot pitivät ministerikokousta merkityksellisenä ja onnistuneena sekä pitivät yhteistyötä tärkeänä elintarviketurvallisuuden, ympäristökestävyyden, ruokaturvan, ilmastonmuutoksen torjunnan ja ihmisoikeuksien toteutumisen kannalta. Maaseudun kehittämisessä edistymistä pidettiin tärkeänä. Useassa puheenvuorossa nostettiin esille EU:n ja Afrikan välinen lannoiteryhmä, josta toivottiin komissiolta lisätietoja.

d) Käsiteltävänä olevat säädösehdotukset

Kasvien lisäysaineiston ja metsänviljelyaineiston tuotantoa ja markkinointia koskevat asetukset (Kallio)
Komissio esittelee

Puheenjohtajavaltio kertoi komission julkaisseen 5.7.2023 kaksi uutta lainsäädäntöehdotusta, jolla päivitetään olemassa olevaa 10 direktiiviä koskevaa lainsäädäntöä. Tavoitteena on päästä eroon nykyisen lainsäädännön ongelmista, parantaa kestävyyttä ja ruokaturvaa, tukea innovaatioita sekä parantaa luonnon monimuotoisuutta.

Komission mukaan ehdotuksilla vahvistetaan luonnon resurssien kestävää hyödyntämistä tuoden lainsäädäntöön nykyaikaisuutta, vakautta ja yksinkertaisuutta. Rekisteröinnin ja sertifioinnin perusperiaatteet ovat lisäysaineisojen kohdalla tärkeitä, jotta viljelijät voivat käyttää parempia lajikkeita muuttuvassa maailmassa. Tarvitaan myös enemmän luomulajikkeita markkinoille, jotta päästään komission esittämään 25 prosentin tavoitteeseen. Komission mukaan uusia metsänviljelyaineistoja tarvitaan, jotta voidaan ehkäistä tauteja, tuhoja ja metsäpaloja, mukautua muuttuvaan ilmastoon sekä vahvistaa metsien tuottavuutta. Komission mukaan molempien alojen on oltava kilpailukykyisiä: uudella lainsäädännöllä vahvistetaan kestävyyttä ja innovaatiokykyä.

Jäsenvaltiot pitivät lainsäädännön uudistamista tärkeänä ja suhtautuivat komission ehdotuksiin myönteisesti. Suomi tuki komissiota siinä, että lainsäädännön on oltava nykyaikaista, kattavaa ja otettava huomioon viimeaikaisen kehityksen. Ehdotusten nähtiin edesauttavan Vihreän siirtymän (Green Deal), Biodiversiteettistrategian ja Pellolta Pöytään -strategian tavoitteiden saavuttamista. Suomen tavoin moni jäsenvaltio kiitti komissiota erikseen siitä, että asetusehdotukset on annettu erillisinä. Valtaosalla jäsenmaista on asetusehdotusten arviointi ja analysointi kesken.

Muuttuvat olosuhteet, tieteen harppaukset ja EU:n uudet tavoitteet nähtiin tarpeellisena ottaa huomioon. Asetukset nähtiin hyödyllisinä sekä tavalliselle että luonnonmukaiselle tuotannolle. Muutama jäsenvaltio näki asetusehdotukset tärkeänä työkaluna lisätä kestävyyttä, luonnon monimuotoisuutta ja hiilinieluja. Eräs jäsenvaltio piti tärkeänä suojella uhanalaisia kasvilajeja. Asetusehdotusten nähtiin parantavan EU:n kilpailukykyä, mikä on tärkeää EU:n ollessa yksi merkittävimmistä lisäysaineistojen viejistä.

Moni jäsenvaltio toivoi, että kansallista tiukempaa ja olemassa olevaa lainsäädäntöä voidaan järkevästi hyödyntää myös EU-asetuksen tultua voimaan ja tämän huomioimista lainsäädäntötyössä. EU:n kasvin- ja metsänviljelyaineistojen nähtiin olevan huippuluokkaa ja komissiota kiitettiin siitä, että perusjärjestelmä on säilytetty. Myös valvonnan ja seurannan merkitystä korostettiin. Useampi jäsenvaltio korosti Suomen tavoin kansallisten erityispiirteiden huomioimista molemmissa ehdotuksissa sekä pienten toimijoiden huomioimista niin, ettei toimeenpanosta koidu turhaa rasitusta.

Metsänviljelyaineiston kohdalla korostui tarve huomioida paikalliset erityispiirteet ja lajikkeet. Eräs merkittävä jäsenvaltio korosti pysyvän metsäkomitean merkitystä metsänviljelyaineistoa koskevan ehdotuksen käsittelyssä. Eräs jäsenvaltio korosti erikseen jäsenmaiden toimivallan kunnioittamista metsiä koskevissa päätöksissä.

Jäsenvaltioiden puheenvuoroissa korostui vaatimus siitä, että asetusehdotukset eivät saa lisätä tuottajien ja metsänomistajien hallinnollista taakkaa ja kustannuksia. Myös EU-tason lisärahoitusta vaadittiin. Muutamassa puheenvuorossa korostettiin politiikkakoherenssin merkitystä – olisi tärkeä katsoa asetusten yhteydet esimerkiksi komission ehdotukseen uusista genomitekniikoista. Asetusehdotusten nähtiin myös vähentävän tarvetta käyttää kasvinsuojeluaineita. Jäsenvaltiot toivat esille myös tarpeen riittävästä rahoituksesta ja riittävistä siirtymäajoista.

Komissio totesi lopuksi uusien ehdotusten tarjoavan siementen käyttäjille korkealaatuisia työkaluja, mikä tulee pitää mielessä jatkoneuvotteluissa. Puheenjohtaja totesi haluavansa edetä ehdotusten käsittelyssä mahdollisimman nopeasti syksyn aikana.

e) Maatalousministereiden yhteiskirje koskien Maatalouden erityiskomitean välttämätöntä toimivaltaa Maatalous- ja kalastusneuvoston päätösten valmistelussa (12145/23) (Fallenius)
Puheenjohtajavaltion tiedotusasia

Puheenjohtaja totesi vastaanottaneensa kirjeen, jonka ovat allekirjoittaneet kaikki maatalous- ja kalastusneuvoston ministerit. Kirjeessä käydään läpi maatalouden erityiskomitean (MEK) korvaamaton rooli maatalous- ja kalastusneuvoston valmistelussa ja korostetaan ministereiden tahtoa säilyttää tämä merkittävä rooli. Nykyisessä geopoliittisessa tilanteessa ja ruokaturvan ollessa korkealla agendalla maatalouden erityiskomitean rooli korostuu entisestään. YMP:tä tarvitaan enemmän kuin koskaan. Maatalouden erityiskomitea perustettiin yli 60 vuotta sitten valtionjohtajien päätöksestä valmistelemaan neuvostoa ja tämän roolin on jatkuttava.

Puheenjohtaja totesi myös, että puheenjohtajavaltio ei voi allekirjoittaa kirjettä, mutta hän henkilökohtaisesti on samaa mieltä muiden ministereiden kanssa.

Jäsenvaltioiden puheenvuoroissa korostettiin MEK:n tärkeää roolia ja todettiin sen olevan paras tapa valmistella neuvoston maatalouspolitiikkaa koskevat asiat. MEK:n roolia ei ole sopivaa muuttaa tässä maailmantilanteessa. Eräs jäsenvaltio totesi painokkaasti, että MEK:n roolin heikentäminen olisi katastrofi ja edes asiasta keskustelu ei tule kuulonkaan. MEK:n rooli oli korvaamaton viimeistä YMP-uudistusta tehdessä.

Neuvoston oikeuspalvelu käytti lopuksi lyhyen puheenvuoron korostaen asian oikeudellista näkökulmaa. Neuvoston oikeuspalvelu totesi, että oikeudellisesta näkökulmasta on tärkeää kunnioittaa Coreper-kokouksen roolia neuvostovalmistelussa, sillä se on määritelty perustamissopimuksissa.

Suomen edustajat
Ministeri Essayah, ea Mattila, Kaila, Fallenius MMM; Aalto, Kari, Hörman, Kallio EUE

Asiakirjat
Mainittu asiakohdittain

Liitteet -

Viite -